

СХВАЛЕНО

Розпорядження голови
обласної державної адміністрації
від 01.09.2021 № 553/01.02-01

**Прогноз
обласного бюджету Тернопільської області
на 2022-2024 роки
(19100000000)
(код бюджету)**

I. Загальна частина

Прогноз обласного бюджету на 2022-2024 роки (далі – прогноз) враховує вимоги Бюджетного та Податкового кодексів України.

Прогноз розроблено на основі комплексного аналізу економічної ситуації, стану фінансового потенціалу, оцінки досягнутого рівня розвитку економіки і соціальної сфери та з урахуванням впливу зовнішніх факторів і їх тенденцій у перспективі.

Прогнозні показники обласного бюджету сформовані на підставі положень Бюджетної декларації, затвердженої постановою Верховної Ради України від 15 липня 2021 року № 1652-ІХ „Про Бюджетну декларацію на 2022-2024 роки”, та обчислені на основі макропоказників економічного і соціального розвитку України, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 31 травня 2021 року № 586 „Про схвалення Прогнозу економічного і соціального розвитку України на 2020-2024 роки”, а також аналізу базових соціально-економічних показників області у 2021 році та прогнозних показників розвитку галузей реального сектору економіки.

Метою прогнозу є створення дієвого механізму управління бюджетним процесом, встановлення зв'язку між стратегічними цілями та можливостями бюджету у середньостроковій перспективі, забезпечення прозорості, передбачуваності та послідовності бюджетної політики області.

Основними завданнями прогнозу обласного бюджету на 2022-2024 роки є:

своєчасне оцінювання несприятливих тенденції у бюджетній політиці з метою ефективного застосування профілактичних заходів;

посилення бюджетної дисципліни та контролю за раціональністю розподілу бюджетних коштів та ефективністю їхнього використання;

реалізація системних напрямів трансформування та удосконалення мережі бюджетних установ з метою надання якісних послуг;

покращення матеріально-технічного забезпечення бюджетних установ на основі оптимізації витрат та залучення додаткового ресурсу;

забезпечення стабільного фінансування середньострокових інвестиційних проєктів.

Формування прогнозу обласного бюджету здійснено на основі принципів збалансованості, обґрунтованості, ефективності та результативності, які визначені статтею 7 Бюджетного кодексу України.

Очікуваними результатами виконання прогнозних показників є:

підвищення результативності та ефективності бюджетної політики;

оптимізація та стратегічне збалансування обласного бюджету;

підвищення рівня доступності та якості публічних послуг.

Можливими ризиками невиконання прогнозних показників можуть бути зростання тарифів на оплату комунальних послуг та енергоносіїв на 5 і більше відсотків у порівнянні з показниками, врахованими у прогнозі, невиконання прогнозних показників доходів бюджету на 5 відсотків і більше, підвищення рівня інфляції. Заходами з мінімізації впливу фіскальних ризиків на показники бюджету є впровадження енергозберігаючих технологій, підвищення ефективності адміністрування податків і зборів, зниження частки тіньової економіки.

II. Основні показники економічного та соціального розвитку

Основні макроекономічні показники соціально-економічного розвитку регіону розроблені із врахуванням основних макроекономічних показників економічного і соціального розвитку України, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 31 травня 2021 року № 586 „Про схвалення Прогнозу економічного і соціального розвитку України на 2020-2024 роки”, положень Закону України „Про Державний бюджет України на 2021 рік” та аналізу базових соціально-економічних показників області у 2021 році.

Основні макроекономічні показники соціально-економічного розвитку Тернопільської області

Показник	Очікуване виконання 2021 року	Прогноз		
		2022 рік	2023 рік	2024 рік
Валовий регіональний продукт, млн гривень	67221,2	75758,3	84622,0	93930,4

Індекс фізичного обсягу валового регіонального продукту у цінах попереднього року, відсотків до попереднього року	104,2	104,1	104,5	104,6
Валова продукція сільського господарства на одну особу у господарствах усіх категорій, гривень	23453,0	23467,0	23491,0	23514,0
Темп зростання обсягів реалізованої промислової продукції (робіт, послуг) (%)	110,0	110,2	110,9	112,1
Обсяг експорту товарів та послуг, у відсотках до попереднього року	103,8	104,5	107,0	108,2
Обсяг імпорту товарів та послуг, у відсотках до попереднього року	103,2	104,3	105,1	108,9
Середньомісячна заробітна плата працівників (гривень)	11065,0	12282,0	13510,0	14726,0
Рівень безробіття населення у віці 15-70 років (за методологією МОП) (%)	10,6	9,8	9,2	9,0
Кількість малих підприємств на 10 тис. наявного населення (од.)	46	46	47	47
Чисельність працюючих на малих підприємствах (тис. осіб)	28,2	28,6	29,0	29,2

Прогнозується, що економіка області буде поступово відновлюватися на тлі стимулюючих дій Уряду, фіскальної політики та заходів, спрямованих на подолання наслідків епідемії та переходу до стійкого розвитку, затверджених розпорядженням голови облдержадміністрації від 22.07.2020 № 438/01.02-01 „Про організацію виконання плану заходів з реалізації Державної програми стимулювання економіки для подолання негативних наслідків, спричинених коронавірусом SARS-CoV-2, в Тернопільській області на 2020-2022 роки”. З урахуванням тенденцій соціально-економічного розвитку області та адміністративно-територіальних одиниць Тернопільщини на 2022-2024 роки прогнозується стала позитивна динаміка розвитку реального сектору економіки та забезпечення поступового підвищення соціальних стандартів.

Валовий регіональний продукт у 2022 році планується в обсязі 75758,3 млн гривень, зріши на 4,1 відсотка за рахунок очікуваного зростання обсягів виробництва у промисловості, сільському господарстві, будівництві, відновлення інвестиційного попиту та внутрішнього споживання. Для 2023-2024 років характерним буде подальше збільшення зазначеного показника.

Підвищення конкурентоспроможності промислових виробництв, збільшення інвестицій, проведення політики просування продукції місцевих підприємств на зовнішніх ринках та зняття карантинних обмежень сприятимуть відновленню зростання обсягів реалізації промислової продукції. Протягом

2022-2024 років прогнозується поступове зростання обсягів реалізованої промислової продукції (робіт, послуг), зокрема у 2022 році на 10,2 відсотка завдяки очікуваному збільшенню обсягів реалізації у провідних галузях промисловості області.

Валова продукція сільського господарства у господарствах усіх категорій в 2022 році становитиме 24264,7 млн гривень, в розрахунку на одну особу – 23467 гривень.

Розширення експортного потенціалу місцевих виробників, вихід на нові ринки збуту, а також скасування карантинних обмежень обумовлюватиме поступове поживлення зовнішньоекономічного попиту. Експорт товарів та послуг зросте у 2022 році на 4,5 відсотка.

Збільшення заробітної плати підтримуватиметься економічним зростанням і підвищенням продуктивності праці, реалізацією політики Уряду щодо послідовного збільшення соціальних стандартів та відновлення позитивного тренду розвитку економіки після значних втрат, спричинених пандемією COVID-19 у світі в 2020-2021 роках. Середньомісячна заробітна плата збільшиться у 2022 році – до 12282 гривень, у 2023 році – до 13510 гривень та в 2024 році – до 14726 гривень. Прогнозований рівень безробіття населення у віці 15-70 років (за методологією МОП) складатиме 9,8 відсотка у 2022 році та знизиться до 9 відсотків у 2024 році.

За рахунок сприяння покращенню бізнес-клімату, застосування інструментів підтримки підприємництва кількість малих підприємств на 10 тис. наявного населення у 2024 році складатиме 47 одиниць, а чисельність працюючих на малих підприємствах – 29,2 тис. осіб.

Основні макроекономічні показники соціально-економічного розвитку регіону узгоджено з основними макроекономічними показниками економічного і соціального розвитку України на 2022-2024 роки, пріоритетними напрямками та завданнями, визначеними Стратегією розвитку Тернопільської області на 2021-2027 роки та планом заходів з її реалізації у 2021-2023 роках, які затверджені рішенням сесії Тернопільської обласної ради від 03 грудня 2020 року № 16, а також Державною стратегією регіонального розвитку на 2021-2027 роки, затвердженою постановою Кабінету Міністрів України від 5 серпня 2020 року № 695.

III. Загальні показники обласного бюджету

Прогноз обласного бюджету на 2022-2024 роки включає прогнозні показники за основними видами доходів, фінансування, видатків і кредитування, а також за бюджетними програмами, які забезпечують виконання інвестиційних проєктів. Зазначені показники є основою для складання головними розпорядниками бюджетних коштів планів своєї діяльності, місцевих програм та формування показників проєкту обласного бюджету на 2022 рік.

Формування проєкту бюджету на відповідний рік здійснюватиметься з урахуванням змін основних прогнозних показників економічного і соціального розвитку держави та області, а також змін у нормативно-правовій базі.

Обсяг ресурсу обласного бюджету на 2022-2024 роки прогнозується в обсязі 2132260,6 тис. гривень, 2280449,6 тис. гривень та 2428688,6 тис. гривень відповідно.

Загальні прогнозні показники обласного бюджету за доходами, фінансуванням, видатками та кредитуванням на 2022-2024 роки наведені у додатку 1.

IV. Показники доходів обласного бюджету

Прогноз доходів обласного бюджету розроблено на основі вищевказаних макропоказників економічного і соціального розвитку області, Бюджетного та Податкового кодексів України та постанови Кабінету Міністрів України від 31 травня 2021 р. № 586 „Про схвалення Прогнозу економічного і соціального розвитку України на 2022-2024 роки”.

Власні доходи загального фонду обласного бюджету на 2022 рік прогноуються в обсязі 910792,0 тис. гривень (на 8,4 відсотка більше очікуваних надходжень 2021 року), на 2023 рік – 995719,0 тис. гривень (на 9,3 відсотка більше прогнозних надходжень попереднього року), на 2024 рік – 1089189,7 тис. гривень (на 9,4 відсотка більше прогнозних надходжень 2023 року).

Основним джерелом доходів обласного бюджету на 2022-2024 роки залишатиметься податок та збір на доходи фізичних осіб (більше 93 відсотків в структурі доходів).

Найбільшими платниками податку на доходи фізичних осіб є регіональна філія „Львівська залізниця” АТ „Українська залізниця”, ВАТ „Тернопільобленерго”, ТОВ „Тернопільелектропостач”, ТЗОВ „СЕ Борднетце-Україна”, Головне управління Національної поліції в Тернопільській області, Тернопільський національний медичний університет імені І.Горбачевського, ПАП „Агропродсервіс”, ТОВ „Мрія Сервіс”, ТЗОВ „Бучачхлібпром”.

Прогноз надходжень з податку на доходи фізичних осіб складено враховуючи:

1) діючі норми Податкового кодексу України, а саме застосування єдиної ставки податку на рівні 18 відсотків оподаткування доходів фізичних осіб;

2) підвищення соціальних стандартів, зокрема:

мінімальної заробітної плати (з 1 січня 2022 року – 6500,00 гривень, з 1 жовтня 2022 року – 6700,00 гривень, з 1 січня 2023 року – 7176 гривень,00, з 1 січня 2024 року – 7665,00 гривень);

посадового окладу працівника I тарифного розряду єдиної тарифної сітки (з 1 січня 2022 року – 2893,00 гривень, з 1 жовтня 2022 року – 2982,00 гривень, з 1 січня 2023 року – 3193,00 гривень, з 1 січня 2024 року – 3411,00 гривень);

3) динаміку надходжень цього податку у 2019-2020 роках та очікуваних надходжень за 2021 рік;

4) активізацію роботи щодо легалізації виплати заробітної плати шляхом здійснення контролю за діяльністю суб'єктів господарської діяльності, які

приховують отримані доходи, виплачують заробітну плату з порушенням вимог податкового законодавства;

5) вжиття комплексу заходів з погашення заборгованості із виплати заробітної плати;

б) активізацію роботи щодо скорочення податкового боргу.

У 2022-2024 роках очікується одержати 844900,0 тис. гривень, 929300,0 тис. гривень та 1022300,0 тис. гривень податку на доходи фізичних осіб відповідно. Темпи росту прогнозуються у 2022 році на рівні 15 відсотків, у 2023 та 2024 році – 10 відсотків.

Окрім цього, до загального фонду очікуються надходження податку на прибуток підприємств (35820; 36226 та 36576 тис. гривень), розрахунок якого проведений виходячи із наявної бази оподаткування, з урахуванням динаміки сплати у 2019-2020 роках та очікуваних надходжень у 2021 році.

Надходження рентної плати за спеціальне використання води (3532,0; 3567,0 та 3603,0 тис. гривень відповідно) обчислені відповідно до прогнозних обсягів водокористування, які підлягають оподаткуванню, а також з урахуванням динаміки сплати на рівні очікуваних надходжень за 2021 рік.

Під час розрахунку прогнозних надходжень рентної плати за користування надрами враховано уточнення переліку корисних копалин, що відносяться до загальнодержавних, та збереження обсягів їх видобутку на рівні очікуваних надходжень за поточний рік. Надходження складуть близько 4720-4815 тис. гривень на рік.

Основною складовою неподаткових доходів обласного бюджету є плата за надання адміністративних послуг, надходження якої очікуються на рівні 20000 тис. гривень на рік (на рівні очікуваних надходжень за 2021 рік).

У структурі доходів спеціального фонду 96 відсотків складають власні надходження бюджетних установ, що прогнозуються в обсягах 84179,2; 87919,3 та 91055,1 тис. гривень у 2022-2023 роках відповідно. Розрахунок здійснено головними розпорядниками коштів обласного бюджету.

З метою розширення бази оподаткування та залучення додаткових надходжень до бюджету планується:

підвищити ефективність роботи із платниками податків з викриття схем ухилення від сплати платежів до бюджету, максимальної легалізації зайнятості і детінізації виплати заробітної плати суб'єктами підприємницької діяльності та активізувати претензійно-позовну роботу з ліквідації заборгованості зі сплати податків та зборів;

рекомендувати Тернопільській обласній раді посилити контроль та привести у відповідність до Закону України „Про оренду державного та комунального майна” Методику розрахунку і порядку використання орендної плати за майно спільної власності територіальних громад, сіл, селищ, міст Тернопільської області в частині її визначення на тих самих методологічних засадах, як і для об'єктів, що перебувають у державній власності;

удосконалити систему управління водними об'єктами та контролю за її використанням, провести інвентаризацію договорів оренди водних об'єктів.

Загальний обсяг трансфертів обласного бюджету складе у 2022 році – 1134,2 тис. гривень, у 2023 році – 1193,7 тис. гривень, у 2024 році – 1245,3 тис. гривень.

Основними трансфертами з державного бюджету у середньостроковому періоді є освітня субвенція (23 % від загального обсягу трансфертів), базова дотація (17 %) та субвенція на фінансове забезпечення будівництва, реконструкції, ремонту і утримання автомобільних доріг загального користування місцевого значення, вулиць і доріг комунальної власності у населених пунктах (56 %).

Показники трансфертів з місцевих бюджетів наведено у розділі VIII „Взаємовідносини обласного бюджету з іншими місцевими бюджетами”.

Прогнозні показники доходів обласного бюджету у розрізі фондів та джерел надходжень відображено у додатку 2.

V. Показники фінансування бюджету, місцевого боргу, гарантованого боргу та надання місцевих гарантій

З метою здійснення видатків капітального характеру, пов'язаних із зміцненням матеріально-технічної бази установ та закладів соціально-культурної сфери, розбудови об'єктів інфраструктури області тощо планується спрямування коштів загального фонду до спеціального фонду: у 2022 році – 33328,9 тис. гривень, у 2023 році – 15000 тис. гривень.

Видатки на обслуговування місцевого боргу та місцевих гарантій не прогноуються, оскільки запозичення до обласного бюджету та надання гарантій не плануються (додатки 4, 5 до прогнозу не склалися).

VI. Показники видатків та надання кредитів з обласного бюджету

Розрахунок прогнозних обсягів видатків на 2022-2024 роки проведено відповідно до наявної мережі установ соціально-культурної сфери та контингентів одержувачів соціальних послуг, з врахуванням тенденцій їх зміни і заходів щодо оптимізації мережі установ та штатної чисельності працюючих в бюджетній сфері в межах розрахункових показників доходів обласного бюджету на відповідні роки. При цьому передбачено необхідність забезпечення економії та ефективного використання бюджетних коштів.

Під час формування прогнозу видаткової частини обласного бюджету у середньостроковому періоді основним завданням було досягнення цілей державної політики в межах ресурсних можливостей обласного бюджету. Спрямовання коштів на заходи здійснювалось відповідно до їх пріоритетності та актуальності, а також з урахуванням ефективності їх використання та можливої економії за діючими бюджетними програмами або напрямами використання бюджетних коштів.

На прогнозні показники видатків впливають зростання розмірів соціальних гарантій (мінімальної заробітної плати, прожиткового мінімуму тощо), а також впровадження реформ у сфері медицини, соціального захисту, освіти.

Сума видатків та надання кредитів з обласного бюджету у 2022-2024 роках прогнозується в загальних обсягах 2132260,6 тис. гривень, 2217804,5 тис. гривень, та 2305777,3 тис. гривень відповідно.

Граничні показники видатків обласного бюджету та надання кредитів з бюджету головним розпорядникам коштів становлять:

на 2022 рік – 2129817,2 тис. гривень, у тому числі видатки загального фонду – 1415041,3 тис. гривень, спеціального фонду – 714755,8 тис. гривень (мінімальна заробітна плата з 1 січня 2022 року – 6500 гривень, з 1 жовтня 2022 року – 6700,00 гривень; коефіцієнт росту видатків на оплату праці – 1,084; комунальних послуг та енергоносіїв – 1,078; стипендій – 1,062);

на 2023 рік – 2217804,5 тис. гривень, у тому числі видатки загального фонду – 1490209,4 тис. гривень, спеціального фонду – 727595,1 тис. гривень (мінімальна заробітна плата з 1 січня 2023 року – 7176,00 гривень; коефіцієнт росту видатків на оплату праці – 1,095; комунальних послуг та енергоносіїв – 1,062; стипендій – 1,053);

на 2024 рік – 2305777,3 тис. гривень, у тому числі видатки загального фонду – 1579168,7 тис. гривень, спеціального фонду – 726608,6 тис. гривень (мінімальна заробітна плата з 1 січня 2024 року – 7665,00 гривень; коефіцієнт росту видатків на оплату праці – 1,068; комунальних послуг та енергоносіїв – 1,057; стипендій – 1,050).

На виконання програми кредитування молодіжного житлового будівництва в Тернопільській області на 2018-2022 роки, затвердженої рішенням обласної ради від 22 грудня 2017 року № 893 на надання пільгового довгострокового кредиту громадянам на будівництво та придбання житла із загального фонду пропонується спрямувати 1000,0 тис. гривень; програми індивідуального житлового будівництва на селі „Власний дім” на 2021-2025, затвердженої рішенням обласної ради від 23 грудня 2020 року № 37 – 1850,0 тис. гривень.

Інформація щодо показників видаткової частини обласного бюджету на середньостроковий період в розрізі головних розпорядників коштів наведена у додатку 6 до прогнозу. Інформація щодо показників видаткової частини обласного бюджету на середньостроковий період за Типовою програмною класифікацією видатків та кредитування бюджету наведена у додатку 7 до прогнозу. Граничні показники кредитування бюджету за Типовою програмною класифікацією видатків кредитування місцевого бюджету відображені у додатку 8.

Загалом, у прогнозі враховано гендерні аспекти у відповідних галузях з огляду на забезпечення потреб у задоволенні гендерних інтересів, зважаючи на контингент учнів та утриманців у закладах, що фінансуються з обласного бюджету, а також норми та нормативи забезпечення відповідних категорій, визначених законодавством.

Також при складанні прогнозу враховано вплив на показники видатків та кредитування обласного бюджету змін до нормативно-правових актів, у першу чергу, розмірів мінімальної заробітної плати, першого тарифного розряду Єдиної тарифної сітки, змін у мережі бюджетних закладів та у структурі і чисельності їх працівників, зміни кількості споживачів публічних послуг тощо.

VII. Бюджет розвитку

Прогнозується, що надходження бюджету розвитку у 2022 році складуть 33287,9 тис. гривень, у 2023 році – 15000,0 тис. гривень.

Кошти субвенції з місцевого бюджету на співфінансування інвестиційних проєктів, що надаватиметься обласному бюджету в сумі 43587,9 тис. гривень, пропонується спрямувати управлінню капітального будівництва для забезпечення співфінансування об'єктів, фінансування яких здійснюється за рахунок коштів державного фонду регіонального розвитку, а саме на:

будівництво ЗОШ I-II ступенів на 172 учні в с. Шупарка – 10293,6 тис. гривень з бюджету Борщівської територіальної громади (2022 рік);

будівництво середньої загальноосвітньої школи I-III ступеня (600 учнів) в смт Велика Березовиця – 15000,0 тис. гривень (2022 рік) та 15000,0 тис. гривень (2023 рік) з бюджету Великоберезовицької територіальної громади;

реконструкцію будівлі під центр надання адміністративних послуг с. Підгороднє – 3294,3 тис. гривень (2022 рік) з бюджету Підгороднянської територіальної громади.

VIII. Взаємовідносини обласного бюджету з іншими бюджетами

У 2022-2024 роках передбачається одержання з державного бюджету таких трансфертів: базова дотація – 157522,0 тис. гривень, 179946,5 тис. гривень та 216969,4 тис. гривень відповідно; додаткова дотація на здійснення переданих з державного бюджету видатків з утримання закладів освіти та охорони здоров'я – по 111690,1 тис. гривень на рік; освітня субвенція – 228556,5 тис. гривень, 250325,3 тис. гривень, 267407,4 тис. гривень; субвенція на проєктні, будівельно-ремонтні роботи, придбання житла та приміщень для дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування – 13624,1 тис. гривень, 15173,6 тис. гривень, 16823,4 тис. гривень; субвенція на фінансове забезпечення будівництва, реконструкції, ремонту і утримання автомобільних доріг – 594208,8 тис. гривень, 621570,8 тис. гривень, 632443,5 тис. гривень.

Субвенція з місцевого бюджету на співфінансування інвестиційних проєктів передбачена з бюджетів Борщівської, Великоберезовицької та Підгороднянської територіальних громад у 2022 році в сумі 28587,9 тис. гривень та у 2023 році – 15000 тис. гривень.

Показники міжбюджетних трансфертів з державного та місцевих бюджетів наведено у додатку 11.

З обласного бюджету у 2022-2014 роках передбачається надання: субвенції з місцевого бюджету на здійснення переданих видатків у сфері освіти за рахунок коштів освітньої субвенції (загальний фонд) бюджетам територіальних громад для виплати заробітної плати з нарахуваннями педагогічним працівникам інклюзивно-ресурсних центрів у 2022 році в сумі 27812,0 тис. гривень, у 2023 році – 30460,6 тис. гривень, у 2024 році – 32539,7 тис. гривень; іншої субвенції (загальний фонд) для виплати різних видів

допомог найбільш вразливим категоріям населення – 8058,8 тис. гривень щороку; іншої субвенції (спеціальний фонд) на співфінансування інвестиційних проєктів – 1211,0 тис. гривень, 1466,0 тис. гривень та 2490,0 тис. гривень відповідно.

Деталізовані показники міжбюджетних трансфертів іншим бюджетам наведено у додатку 12.

ІХ. Інші положення та показники обласного бюджету

До прогнозу додаються:

Додаток 1 „Загальні показники бюджету”

Додаток 2 „Показники доходів бюджету”

Додаток 3 „Показники фінансування бюджету”

Додаток 6 „Граничні показники видатків бюджету за Типовою програмною класифікацією видатків та кредитування місцевого бюджету”

Додаток 7 „Граничні показники видатків бюджету за Типовою програмною класифікацією видатків та кредитування місцевого бюджету”

Додаток 8 „Граничні показники кредитування бюджету за Типовою програмною класифікацією видатків кредитування місцевого бюджету”

Додаток 9 „Показники бюджету розвитку”

Додаток 10 „Обсяги капітальних вкладень бюджету у розрізі інвестиційних проєктів”

Додаток 11 „Показники міжбюджетних трансфертів з інших бюджетів”

Додаток 12 „Показники міжбюджетних трансфертів іншим бюджетам”

Не складались:

Додаток 4 „Показники місцевого боргу”

Додаток 5 „Показники гарантованого Автономною Республікою Крим, обласною радою чи територіальною громадою міста боргу і надання місцевих гарантій”.

**Заступник директора департаменту –
начальник управління доходів
та фінансів галузей виробничої сфери**

Богдан ПАТЕЛЮХ